

23 juli 2023

Gevechten bij Gibeon

Jozua 10:1-28

Thema: Gods zon blijft schijnen

Doel

De kinderen ontdekken dat God mensen die op Hem vertrouwen helpt, hoe dan ook.

Toelichting

Na het bedrog van de Chivwieten gaat de verovering van het beloofde land door. Jozua en zijn leger trekken verder. Koningen van de verschillende andere steden en gebieden laten dat niet zomaar gebeuren. Zij vallen met elkaar Gibeon aan. Jozua en het volk schieten Gibeon te hulp op grond van hun verbond. Zo ontstaat er een strijd in het zuiden van het land. Het gaat er heftig aan toe. Dat kunnen wij niet begrijpen, hoewel de wereld van vandaag ook vol is van geweld en dood. In de geschiedenis van Jozua 10 wordt zelfs zichtbaar dat God meevecht. We lezen dat de HEER het hard laat hagelen over de vluchtende vijanden. Ook laat Hij de zon stilstaan om Jozua en de zijnen meer tijd te geven de overwinning te behalen.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: De zon staat stil

Richtlijnen: We nemen de kinderen mee in de veroveringen van Jozua. Deze verhalen zijn lastig om hun te vertellen. We vertellen liever over vrede en eensgezindheid dan over strijd.

Vertel een inleidend verhaaltje over stil zijn en stilzetten. Wat kunnen we stil laten zijn of stilzetten? (Een klok of wekker? Muziek, de televisie...) Maar kunnen we onze poes ook stilzetten? Kunnen wij de regen laten ophouden? Kunnen wij de zon stilzetten? Nee, toch gebeurt dat in de vertelling van vandaag.

Er is er maar één die het kan laten hagelen en de zon kan stilzetten. Dat is God de HEER. Vertel dat God dat deed om Jozua en het volk te helpen. De Israëlieten hadden zo meer uren dat het licht was om te kunnen winnen.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: De schepping gehoorzaamt!

Richtlijnen: We nemen de kinderen mee in de veroveringen van Jozua. Deze verhalen zijn lastig om hun te vertellen. We vertellen liever over vrede en eensgezindheid dan over strijd.

God heeft Jozua en het volk het land Kanaän beloofd. Maar ze krijgen het niet cadeau. De volkeren die het land nu bewonen moeten door Israël verdreven worden. Heel het land is voor Israël en hun Heer. Vijandige koningen vallen Gibeon aan. Er ontstaat een gevecht met het leger van Jozua. Dan zien we dat God meevecht. Hij brengt een zware hagelbui en laat zelfs de zon stilstaan. De dag duurt op het gebed van Jozua langer, zodat er meer tijd is het gevecht te beslissen. Heel Gods schepping doet gehoorzaam wat Hij wil, omdat God zijn plan met Israël wil uitvoeren.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: God voert oorlog

Richtlijnen: Vooral in het Oude Testament komen we veel strijd en geweld tegen. Ook in Jozua 10. Er wordt hevig gevochten. Jozua en zijn legers moeten het opnemen tegen heel wat steden. Zij vallen samen Gibeon aan. Het vervult ons vaak met afgrijzen dat het zo gaat. Toch moet het land veroverd worden en ontdaan van volkeren en hun afgoden. Het beloofde land moet een veilige plek zijn voor God en zijn volk. Dat heeft de HEER beloofd.

Daarom vecht God zelf mee met Israël. Het hagelt over de vijanden, zodat er veel slachtoffers vallen. Daarna zet de HEER de zon wordt stil om de dag lang genoeg te laten duren.

Vraag de jongeren of wij God kunnen vragen mee te doen in een strijd, een oorlog, bijvoorbeeld tegen Rusland?

Waarom wel? Waarom niet?

Welke strijd moeten wij vandaag voeren? Voor welke doelen die God met ons leven heeft, moeten wij strijden? Als wij God om hulp bidden, vecht Hij dan ook bij ons mee? Wat zou zijn methode, 'zijn wapen' kunnen zijn?

Extra bijbelgedeelte: Lucas 23:44-45

(Wanneer Jezus aan het kruis hangt wordt het midden op de dag volkomen donker. Ook hier zien we dat God ingrijpt in de loop van de natuur. Wat wilde Hij daarmee duidelijk maken?)

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Bij het Bijbelgedeelte

Door een list van de Gibeonieten was er een verbond (een vredesverdrag) gekomen tussen de stad Gibeon en Jozua, de leider van het volk Israël (Joz. 9). Maar die samenwerking zet kwaad bloed bij vijf Amoritische koningen, Ze trekken ten strijde tegen Gibeon en belegeren de stad, die de hulp van Jozua inroept. Bij verrassing valt Jozua aan en verslaat de vijf koningen en hun legers. Hij verovert al hun steden. Nadrukkelijk vertelt de schrijver dat God, de HEER, met Israël meestrijdt. De vijandelijke legers worden getroffen door grote, vernietigende hagelstenen (vs. 11) en de zon gaat veel later onder dan normaal (vs. 12-14).

Vers voor vers

- Vs. 1v Toen de koning van Jeruzalem hoorde van Jozua's overwinning op Jericho en Ai, en dat Gibeon een vredesverdrag heeft gesloten met Israël, werden hij en zijn volk doodsbang. Temeer omdat Gibeon een grote stad was en hun soldaten bekend stonden als buitengewoon dapper.
- Vs. 3vv De koning van Jeruzalem stuurt boodschappers naar vier andere steden en samen vormen ze een groot leger om die verraders van Gibeon aan te vallen. De vier steden van de bondgenoten – Hebron, Lachis, Jarmut en Eglon – liggen ten zuiden van Jeruzalem.

Kaart van Kanaän in de tijd van Jozua (doc-player.nl).

- Vs. 6vv De bewoners van Gibeon sturen in het geheim een boodschapper naar Jozua in Gilgal en vragen hem om hulp. Jozua gaat met zijn leger naar Gibeon. Van God krijgt hij de boodschap dat hij de vijf Amoritische koningen zal overwinnen.
- Vs. 9vv Jozua voert in de nacht een verrassingsaanval uit en God zorgt ervoor dat er paniek uitbreekt onder de soldaten van de vijf koningen. Hun legers lijden een zware nederlaag. Jozua achtervolgt hen tot Bet-Choron (zie kaartje) en verder naar het Zuiden. Tijdens deze gevechten gebeurt er iets wonderlijks: er vallen bijzonder grote hagelstenen op de vijandelijke legers. Er sterven meer vijanden door de hagel dan door het zwaard van Israëlitische soldaten.
- Vs.12vv Dit is een stukje tekst uit een oud geschrift, Het boek van de oprechte. Daarin staat vermeldt dat Jozua op die dag een gebed uitgesproken heeft dat niemand voor of na hem ooit gedaan heeft.
'Zon sta stil boven Gibeon, maan blijf staan boven de vlakte van Ajjalon.'
Op dat moment lag Gibeon voor Jozua oostelijk en Ajjalon in het zuidwesten. De opgaande zon bleef stil staan 'in het midden van de hemel – in het Zuiden – en haastte zich niet om onder te gaan, ongeveer een volle dag' (HSV). Dit oude geschrift vermeldt dan dat Jozua na zijn overwinning terugkeerde naar Gilgal, waar het hele volk Israël verbleef.
- Vs.16vv Hier gaat de tekst van het boek Jozua weer even terug in de tijd en vertelt hoe deze overwinning verlopen is. De vijf koningen vluchtten voor de Israëlieten en verstopten zich in een grot bij Makkeda, tussen Ajjalon en Lachis, en waarschijnlijk geholpen door de bewoners van Makkeda. Vs. 28 beschrijft dat Jozua ook deze stad verovert en uitroeit.
- Vs. 22vv Tenslotte lezen we hoe de vijf koningen, die in een grot waren opgesloten, gedood worden door Jozua. Om hun triomf zichtbaar te maken liet Jozua eerst zijn aanvoerders hun voet op de nek van deze koningen zetten, om te laten zien: zo zal het met al onze vijanden gaan.

Opmerkingen

Jozua veroverd zes belangrijke steden, nadat ze zijn bondgenoot, de stad Gibeon, hebben aangevallen. Met deze verovering krijgt hij een belangrijk gebied van het land Kanaän in handen.

Een bijzondere gebeurtenis is wat vs. 12 en 13 vertellen over de zon die er langer over doet om onder te gaan dan normaal. Misschien dat kinderen uit de bovenbouw kritische vragen stellen: hoe kan dat nou?

Een alternatieve uitleg beschrijft het gebeuren als een bijzondere zonsverduistering, waarbij er nog een ring van licht zichtbaar blijft – binnen die ring is de schaduw van de maan te zien. Een zonsverduistering is voor ons een bezienswaardigheid, maar toen was het een verschijnsel dat voor mensen net zo angstaanjagend was als nu (en toen) voor dieren. Behalve voor het volk Israël, omdat Jozua dit verschijnsel aankondigde met de woorden: zon stop bij Gibeon, en ook jij maan bij het dal van Ajjalon. De opdracht 'stop' kun je interpreteren als 'stop met bewegen' maar ook als 'stop met schijnen'.

Literatuur: Daniel Vainstub et al. 'The Miracle of the Sun and Moon in Joshua 10 as a Solar Eclipse,' *Vetus Testamentum* 70 (2020) 722–751, van drie Israëlitische onderzoekers, vrij verkrijgbaar.

Auteur: RB

Liederen

Psalm 144: 1, 2 en 3

Psalm 121

Lied 704

(=Gezang 44 LvdK)

Lied 642

(=Gezang 218 LvdK)

Psalm 8

Hemelhoog 4

Daar waar de zon opkomt

Hemelhoog 32

Ken je dit verhaal?

Hemelhoog 56

De Here zegent jou

Hemelhoog 61

Ik kijk omhoog naar de bergen

Op Toonhoogte 56

Ik volg de Heer

Hemelhoog 305

Auteur: PZ

De zon staat stil

Inleiding

Ken je het spelletje 'omkijkertje'? Dat iemand vooraan staat. Met de rug naar je toe. Iedereen loopt naar hem/haar toe. Maar als zij/hij omkijkt, moet iedereen stil staan. Als hij/zij ziet dat je toch loopt ben je af.

Je kunt de klok stilzetten. De televisie uit doen. Kun je de poes ook stilzetten of uitdoen?

In het verhaal van vandaag gaat God iets stilzetten. Hij doet een paar dingen die wij niet kunnen. Hij helpt het volk Israël daarmee. Luister maar:

Bijbelverhaal

De koning van Jeruzalem is niet zo blij. Hij heeft gehoord dat Jozua met zijn leger van Jericho en Ai heeft gewonnen. Ook hebben Israël en Gibeon elkaar beloofd te helpen. Als een ander land komt vechten, zullen ze samen terugvechten. Stel je voor dat Jozua en zijn leger Jeruzalem ook willen hebben. Gibeon heeft sterke, dappere soldaten. En wat het volk Israël kan De koning moet er niet aan denken. Dat loopt niet goed af. Daar wordt de koning bang van.

De koning van Jeruzalem bedenkt een plan. Hij gaat praten met vier andere koningen. 'Ik wil tegen Gibeon vechten. Dat kan ik niet alleen met mijn eigen soldaten. Samen met jullie en je soldaten kan dat wel. Wij moeten van Gibeon winnen. Dan kunnen ze Israël niet meer helpen.' Dat vinden de vier koningen een goed plan. 'Ooooooh kijk nou! Daar in de verte komt een heel groot leger aan.', roepen de mensen in Gibeon. 'Ze willen met ons vechten. Help, wat moeten we doen?' Plotseling krijgen ze een goed idee. 'We gaan Jozua en zijn volk vragen om ons te helpen' zeggen ze.

'Jozua, alsjeblieft, wil je ons helpen. Er komen vijf koningen aan met hun leger soldaten. Ze willen tegen ons vechten. Het zijn er zoveel dat we gaan verliezen. We willen ons land zelf houden. Red ons alsjeblieft.' Jozua helpt Gibeon zoals de Israëlieten beloofd hebben. God zegt dat hij niet bang hoeft te zijn. 'Ik zal zorgen dat ze van Israël en Gibeon verliezen', zegt Hij.

Op een ochtend schrikken de vijf koningen en hun soldaten wakker. Wat is dat, wat horen ze zo vroeg in de morgen? Dat zijn soldaten, heel veel soldaten van Israël. Ze zijn héél dichtbij, ze beginnen te vechten. Het lukt niet goed om terug te vechten. De vijf koningen met hun leger proberen te vluchten. Dan laat God enorm grote hagelstenen uit de lucht vallen. De hagelstenen maken de soldaten dood. (maak duidelijk dat de hagelstenen die hier vallen dat niet kunnen. Dit om te voorkomen dat ze daar in de toekomst bang van worden.) De vijf koningen worden heel erg bang. Ze verstoppen zich in een grot. Dat hoort Jozua. Hij laat de opening van de grot dichtbouwen met stenen. Nu zijn ze gevangen.

Het leger soldaten van Jozua heeft nog niet helemaal gewonnen. 'Duurde de dag maar wat langer', denkt Jozua, 'dan konden we nog een tijd doorvechten. Alleen dan kunnen we winnen.' Jozua vraagt aan God of dat kan. Hij bidt tot God. Dan mag hij van God zeggen: 'Zon, sta stil boven Gideon. Maan blijf staan boven de vlakte van Ajjalon.' En de zon staat stil en de maan blijft staan. Dat gebeurt omdat God het wil. Alleen Hij kan dat. Zo helpt Hij Jozua en de soldaten om te winnen.

God doet wat hij belooft. Het volk Israël kan op Hem vertrouwen.

Auteur: TD

De schepping gehoorzaamt!

Inleiding

Wie heeft er wel eens met soldaten of ridders gespeeld? Vandaag gaan we het over oorlog hebben. Met soldaten en ridders spelen kan best leuk zijn, maar oorlog in het echt is natuurlijk best eng. Toch is het belangrijk om er soms een verhaal over te horen.

Vandaag is er weer een verhaal over Jozua. De Israëlieten willen in het beloofde land Kanaän gaan wonen, maar er wonen nu nog andere mensen. Helaas komt er dus oorlog. Jozua is de leider van de Israëlieten en hij probeert de oorlog te winnen, met de hulp van God. Luister maar.

Bijbelverhaal

De koning van Jeruzalem is bang. De Israëlieten komen steeds dichterbij. Ze hebben al veel steden veroverd en hij weet zeker dat ze Jeruzalem ook willen hebben. En dat is zijn stad! Die wil hij niet verliezen. Hij kijkt naar de grote kaart op zijn bureau. In die tijd is er nog geen google maps, dus zo'n kaart is heel kostbaar. Op deze kaart staan alle steden in Kanaän. Hij strijkt over zijn baard en probeert een plan te denken.

Klop, klop!

'Binnen!', roept de koning.

Een boodschapper komt binnen en buigt. 'Koning, ik heb nieuws voor u. De stad Gibeon heeft vrede gesloten met de Israëlieten.'

De koning is zo boos dat hij zijn vuisten balt en een stuk van de kaart verkreukelt. Gibeon heeft hem verraden! Niemand zou met de Israëlieten moeten praten, iedereen moet hem helpen de Israëlieten te verjagen.

Iedereen moet hem helpen... De koning heeft een idee en strijkt de kaart weer plat. De koningen van de andere steden voelen zich vast net zo bang en boos als hij. Maar samen kunnen ze de Israëlieten en de verraders in Gibeon een lesje leren. Hij kijkt op de kaart op de kaart welke steden er in de buurt zijn. Jarmuth, Hebron, Lachis, Eglon...

'Boodschapper!' zegt hij. 'Stuur dit bericht naar de koningen van Jarmuth, Hebron, Lachis en Eglon.'

Beste koningen,

De Israëlieten zijn al veel te lang in Kanaän. Maar samen kunnen we ze verslaan en ze weer naar Egypte jagen! Dus verzamel jullie legers, dan gaan we samenwerken.'

De andere koningen doen wat de koning van Jeruzalem wil. Veel Israëlieten zijn bang, nu er niet één, niet twee, maar wel vijf legers op hen af komen. Maar Jozua is niet bang. Hij gaat in zijn tent zitten en bidt tot God. Daarna roept hij het leger bij elkaar. 'Wees niet bang,' zegt hij, 'want we kunnen op God vertrouwen, Hij laat ons niet in de steek!'

De Israëlieten voelen zich gelijk een stuk dapperder.

Er volgt een lange veldslag, waarin de Israëlieten tegen de vijf andere legers vechten. Vijf tegen één lijkt oneerlijk, maar Israël is niet alleen. God is erbij en zorgt ervoor dat de andere legers bang zijn. Hun speren trillen in hun handen, omdat ze zo bang zijn. Daarom kunnen ze niet goed vechten.

Maar God doet nog meer! Als de vijanden willen vluchten, laat God het hagelen. Enorme hagelstenen vallen uit de lucht, boven op de soldaten van de andere legers. Het geratel van de hagel op de ijzeren wapens klinkt ontzettend luid.

Zelfs de zon wordt door God in de hemel stilgezet. Zo is het langer licht en hebben de Israëlieten meer tijd om te vechten.

Jozua kijkt omhoog naar de stilstaande zon en de vallende hagelstenen en hij weet het zeker: God heeft hen gered.

Slot

Jozua verslaat alle vijf koningen. De Israëlieten waren bang voor de vijf legers, maar ze vertrouwden op God en die hielp hen. Hij zette zelfs de zon voor hen stil. Dus uiteindelijk waren de vijf koningen veel banger.

Vraag

Ben jij wel eens erg bang? Heb je dan wel eens God om hulp gevraagd?

Auteur: RvR

God voert oorlog

Intro

Gods verhaal gaat door. Dat lezen we in het hoofdstuk van vandaag; Jozua 10. God blijft trouw aan zijn volk. Ook al nemen ze hun eigen beslissingen. Weten jullie nog van vorige week? Jozua en de oudsten sloten zonder dat ze het wisten een verbond met een stad tien kilometer verderop. Dat had God verboden, omdat Hij niet wilde dat de heidense bevolking van Kanaän daar zou blijven leven met hun afgoden. Veel te gevaarlijk! Zijn volk moet alleen Hem dienen. Jozua was met open ogen in de val gelopen. En nu moet hij de gevolgen van deze verkeerde beslissing ook dragen. Dat doet hij ook. Luister maar.

Bijbelverhaal

Natuurlijk krijgen de Kanaänieten die in de buurt wonen als snel te horen dat de inwoners van Gibeon een verbond gesloten hebben met Israël. De koning van Jeruzalem, Adonisedek, zoekt contact met de andere leiders en samen willen ze Gibeon een lesje leren. De legers worden gemobiliseerd en het ziet er voor Gibeon niet goed uit. Daarom rennen er vanuit het stadje boden naar Jozua met het dringende verzoek om hen te helpen. Kom snel, verlos ons, help ons!

Jozua laat ook nu zien dat hij een goede leider is, hij aarzelt niet. Hij houdt zich aan de gemaakte afspraken. Dit is de consequentie van zijn eerder gemaakte fout. Nu moet hij een stad verdedigen, die hij eigenlijk had moeten verslaan. En bijzonder wat we lezen in de Bijbel; Jozua aarzelt niet omdat God hem laat weten: Wees niet bang, want Ik heb de Kanaänieten in uw hand gegeven. Niemand van de vijand zal staande blijven. Hoe groot hun leger ook is. God geeft de overwinning. Meer hoeft Jozua niet te weten. Hij gaat onmiddellijk met zijn leger op weg. Zo snel, daar hadden de vijanden niet op gerekend. Die zijn totaal overrompeld. Ze raken de kluts kwijt en slaan op de vlucht. Zonder zich maar te verdedigen nemen ze de benen. Jozua achtervolgt hen tot over de steile bergpaden. God laat weten dat het gaat om een strijd tegen zijn vijanden. Want dat zijn de Kanaänieten; Gods vijanden. Daarom strijdt God met Israël mee. Hij doet dat vanuit de hemel. Door grote hagelstenen op de vluchtende soldaten te laten regenen. Deze stenen doden meer vijanden dan dat er door het leger van Israël gedood worden. Misschien gaat het hier niet om stukken bevroren ijs, maar we moeten eerder denken aan meteorietstenen. Die kunnen inderdaad groot zijn. Dat kunnen ook vurige stenen zijn. De God van Israël laat zien dat Hij degene is die de natuurkrachten zelf in zijn hand houdt. De stenen komen precies op dit moment en op deze plek. Daar waar de vijand naar toe vlucht. We lezen niet dat er van het andere leger door stenen worden gedood. Duidelijk is dat God voor Israël strijdt.

Dan maken ze nog een groot wonder mee: Jozua ziet aankomen dat het leger van Israël meer tijd nodig heeft om de veldslag te beëindigen. Eigenlijk zou het nog wat langer licht moeten blijven. Dat spreekt Jozua als een

gebed uit naar God. Voor de ogen van de Israëlieten. 'Zon, sta stil boven Gibeon en maan, in het dal van Ajjalon. Israël ziet het gebeuren: Dat de zon en de maan stilstaan. Ongeveer een volle dag. De zon haast zich niet om onder te gaan. Jozua's gebed is verhoord. Dit moet ook indruk gemaakt hebben op de Kanaänieten, want zij aanbaden de hemellichamen. God laat hun zien wie ècht God is. En dat het zijn gevecht is met de goddeloze inwoners van Kanaän. Hun legers zijn zo goed als vernietigd. Jozua is zo goed als zeker van de overwinning op alle vijandelijke steden, tot hij hoort waar de vijf koningen van de grote steden zijn. Die vijf machtige mannen die de legers gemobiliseerd hadden. Ze hadden hun legers in de steek gelaten, toen ze zagen dat ze geen schijn van kans hadden. En hebben zich verstopt in een grot. Jozua geeft opdracht de opening van de grot met grote stenen af te sluiten. Daar zitten ze voorlopig goed opgeborgen. Hij maakt zijn achtervolgingswerk eerst af en daarna komt hij met zijn mannen terug. Dan mogen de koningen de grot uit. Tot voor Jozua. Jozua zal rechtspreken. Ze moeten voor Jozua op de knieën. Zo is voor iedereen zichtbaar dat deze grote koningen overwonnen zijn. De oversten van het leger krijgen zelfs de opdracht hun voet op de nek van de gebogen koningen te zetten. Er is maar één grote overwinnaar in deze strijd, dat moet duidelijk zijn. Zo zal de God van Israël doen met de vijanden van zijn volk. De koningen worden gedood en hun lichamen worden opgehangen. Ze blijven hangen tot het einde van de dag. Dan geeft Jozua opdracht om de dode lichamen in hun eigen verstopplaats, in de grot te leggen. Daarna gaan de grote stenen weer voor de opening. God had gezegd: Ik zal voor jullie strijden. En Hij heeft gestreden voor zijn volk. Dit verhaal maakt weer heel duidelijk. God doet wat Hij belooft.

Om over door te praten

- Er staat een opvallende tekst staat er in dit bijbelgedeelte. Jozua 10:14. Lees die nog eens met elkaar. Bij dit vers plaatsen we de volgende stelling: Als je bidt naar Gods wil komt er verhooring. Wat vinden jullie? Waar/niet waar.
- Er zijn nog meer bijbelverhalen waarin God zijn macht laat zien in de schepping. Zoek naar voorbeelden. De laatste zin van dit verhaal was: God doet wat Hij belooft. Vertel elkaar voorbeelden uit dit verhaal, uit andere bijbelgedeelten.
- Voor het gebed: Waar wil je God straks met elkaar voor danken? Zoek naar iets van God uit dit verhaal waarvoor je Hem wil aanbidden.

Auteur: RE